

IDÉPROGRAM FÖR SVENSKA FREDS- OCH SKILJEDOMSFÖRENINGEN

Förslag till extrakongressen 1 april 2023

Inledning

Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen är en religiöst och partipolitiskt obunden ideell förening som arbetar för att avskaffa alla krig och krigsförberedelser och skapa förutsättningar för en hållbar fred.

Svenska Freds ser det som sin uppgift att utveckla och sprida kunskap om orsaker till väpnade konflikter och upprustning. Föreningen arbetar politiskt för en omläggning av säkerhetspolitiken i en riktning som gynnar fred och nedrustning i Sverige och världen. Svenska Freds stimulerar människors intresse och engagemang för fredsfrågor och verkar för en allsidig freds- och säkerhetspolitisk debatt i samhället.

Vi är övertygade om att varaktig och hållbar fred åstadkoms med fredliga insatser. Vi utgår ifrån att människor kan och vill leva i fred och att en värld utan krig är möjlig. Allt föreningen gör och kommunicerar i riksorganisation, lokalföreningar, grupper och nätverk, eller när enskilda medlemmar agerar i föreningens namn, ska ha stöd i idéprogrammet.

Hållbar fred och mänsklig säkerhet

Traditionellt har säkerhetspolitiken främst byggts på militär styrka och avskräckning. Trots ständigt pågående krig och konflikter i världen lever dock de flesta människor i samhällen där gränser respekteras, där handel, fredliga kontakter och utbyte mellan länder och grupper pågår och där det finns möjligheter att hantera konflikter fredligt. Den mångfald av fredlig samexistens som finns i världen är inte baserad på militär styrka och avskräckning.

Hållbar fred är när det i ett samhälle finns fredliga sätt att hantera de konflikter som uppkommer, genom till exempel institutioner och normer. Det handlar även om att åtgärda de grundproblem som ofta ligger bakom att konflikter uppstår. Hållbar fred mellan länder kännetecknas av frånvaro av militär upprustning och krigsförberedelser. När hållbar fred råder har parterna en gemensam övertygelse om att en väpnad konflikt dem emellan är uteslutet och att framtida konflikter kommer att kunna lösas genom samarbete på fredlig väg. Fred är relationer som behöver investeras i och konstant underhållas.

För att uppnå hållbar fred behöver vi utgå från det som kallas mänsklig säkerhet med människors säkerhet, trygghet och rättigheter i fokus. Det traditionella säkerhetsbegreppet fokuserar på att försvara staten och dess territorium från utländsk aggression, medan mänsklig säkerhet handlar om att skydda individer

och befolkningar. Frihet från rädsla, skydd av mänskliga rättigheter och att grundläggande behov är tillgodosedda är centralt för mänsklig säkerhet.

Demokrati och mänskliga rättigheter

En demokratisk samhällsutveckling i världen är ett viktigt fredspolitiskt mål eftersom demokrati och respekt för mänskliga rättigheter är centrala byggstenar för att förhindra väpnat våld och konflikter inom och mellan stater och folkgrupper. Men ett demokratiskt styrelseskick är ingen garanti för fredligt agerande. Det finns även demokratier som bryter mot FN-stadgans våldsförbud, startar krig och använder militärt våld för politiska syften.

Intolerans, polarisering och segregation mellan olika grupper är grogrunder för konflikter och som på sikt hotar demokrati och fred. Svenska Freds verkar för ökad respekt mellan grupper och tar klart och tydligt ställning för ett öppet samhälle som ger utrymme för människor med olika bakgrund. Ett öppet, mångkulturellt samhälle måste vila på ett starkt fundament av demokratiska värderingar och respekt för varje individs mänskliga rättigheter. Att skyddas från krig och förtryck är en grundläggande mänsklig rättighet. Svenska Freds står därför upp för rätten för människor att söka asyl och skydd i vårt land.

Dagens säkerhetspolitik påverkas av och riskerar att reproducera patriarkala och rasistiska idéer. För en hållbar fred krävs att dagens ojämlika strukturer ifrågasätts och förändras. Jämställdhet och jämlikhet är därför viktiga mål, inte bara i egenskap av grundläggande demokratiska principer utan också som en fredsfrämjande faktor.

Svenska Freds arbetar aktivt för rätten att vägra bära vapen och rätten att vägra delta i väpnad konflikt.

Aktiv fredlig konflikthantering

Svenska Freds arbetar för att aktivt främja de faktorer som bidrar till framväxten av hållbar fred. Till dessa faktorer hör bland annat demokratisering och respekt för mänskliga rättigheter, internationellt samarbete, utvecklade metoder för konflikthantering, ickevåldsmetoder, en stark internationell rättsordning och nedrustning. Svenska Freds stöder FN-stadgans våldsförbud och ser FN som den enda legitima organisationen för fredsbevarande insatser. Även under akuta konflikter måste fredliga metoder prioriteras.

Fattigdom, klimatförändringar, miljöförstöring, uttömda naturresurser och stora ekonomiska klyftor inom stater och regioner bidrar till konflikter och hindrar framväxt av hållbart fredliga relationer. Det mest effektiva sättet att stoppa våld och väpnad konflikt är att förhindra att det bryter ut. Idag görs dock inte en bråkdel av det möjliga och nödvändiga förebyggande arbetet, samtidigt som enorma summor läggs på militärutgifter och militär avskräckning. Konsekvenserna av

dessa felprioriteringar blir ett enormt slöseri med resurser och en bristande kapacitet att stoppa konflikter innan de eskalerar.

Omfattande internationellt stöd för att bygga hållbar och varaktig fred i krigsdrabbade samhällen är avgörande för att hindra att stridigheter blossar upp på nytt. Exempel på sådana fredsbyggande insatser är stöd till upprättande av demokratiska institutioner och ett fungerande rättsväsende, genomförande av demokratiska val, återuppbyggnad och försoningsprocesser. Erfarenheterna av de regioner som idag präglas av hållbar fred är att olika former av politiskt och ekonomiskt samarbete spelat en positiv roll för den fredliga utvecklingen.

Svenska Freds anser att militär alliansfrihet ger Sverige bäst möjligheter att arbeta för hållbar fred och motsätter sig utvecklingen av militariserade eller odemokratiska samarbetsorganisationer.

Internationell rätt

En stark och trovärdig internationell rättsordning är ett avgörande fredsbyggande och förebyggande verktyg. Grunden till en sådan rättsordning står att finna i FN-stadgan och folkrätten. Det finns dock stora brister i nuvarande rättsordning, som bygger på ojämlika maktstrukturer och befäster många av de problem som skapar grogrund för konflikter och förhindrar dess lösning.

En stark internationell rättsordning kräver en stark och fungerande världsorganisation. Svenska Freds verkar därför för ett mer effektivt FN som agerar kraftfullt för att förebygga väpnade konflikter och för att upprätthålla fred och säkerhet.

Nedrustning

Militär upprustning är i sig en starkt bidragande orsak till konflikter, och till att konflikter tar ett våldsamt och destruktivt förlopp. Omvänt har nedrustning i många fall varit ett viktigt inslag i de processer som lett till hållbar fred mellan och inom stater. Svenska Freds arbetar för en radikal svensk och global nedrustning, och för att resurser som idag förslösas på militär upprustning omfördelas till insatser som kan förebygga väpnade konflikter.

Den internationella vapenhandeln ökar risken för krig och förlänger och förvärrar väpnade konflikter och upprätthåller regimer med bristande respekt för demokrati och mänskliga rättigheter och är därför ett allvarligt säkerhetshot. Svenska Freds vill avveckla den svenska och internationella vapenhandeln. Vi kräver ett omedelbart stopp för all vapenförsäljning till krigförande stater, konfliktområden, till odemokratiska stater och stater som grovt kränker mänskliga rättigheter. Svenska Freds verkar för en skärpt lagstiftning och hårdare kontroll av vapenhandeln.

Så länge stormakter och försvarsallianser bygger sin säkerhetspolitik på kärnvapenavskräckning hotas mänskligheten av total förödelse. Svenska Freds kräver stopp för all utveckling och testning av nya kärnvapen, att ytterligare spridning förhindras samt att kärnvapenmakterna snarast påbörjar en avveckling av sina kärnvapenarsenaler. Vi kräver att Sverige stöder kärnvapenedrustning och kärnvapenförbud genom FN och alla tillgängliga forum.

Rolf Lindahl
Tomas Magnusson